

Recenzja książki napisanej pod red. Witolda Chmielarza *Modele efektywnych zastosowań elektronicznego biznesu w sektorach gospodarki polskiej*

Jerzy Gołuchowski

Efektywne zastosowanie elektronicznego biznesu w sektorach gospodarki polskiej to zadanie niezwykle aktualne i ważne dla polskiej gospodarki. Z uznaniem należy zatem przyjmować dobre prace badawcze nad rezultatami tworzenia nowych rozwiązań, wyznaczające kierunki dalszych działań badawczych i praktycznych. Dotyczy to także książki wydanej przez zespół autorów pod redakcją prof. Witolda Chmielarza. W recenzowanej pracy z powodzeniem scharakteryzowano rozwój biznesu elektronicznego w Polsce w wybranych sektorach gospodarki wraz z metodykami oceny jego efektywności w poszczególnych sektorach. Prezentację modeli biznesu oparto na badaniach własnych przeprowadzonych między innymi w sektorze artykułów kosmetycznych, odzieży, obuwia, drzewa, komputerów, finansów, turystyki i bankowości. Badania przeprowadzone przy użyciu wielu metodyk analizy efektywności prezentują rozwój rynków w ciągu ostatnich lat. Przegląd rynków elektronicznych jest interesujący i przynosi wiele nowej wiedzy na temat ich funkcjonowania. Jako ciekawostkę należy traktować analizę sektora artykułów erotycznych, przeprowadzoną zapewne po raz pierwszy w literaturze polskiej.

W pracy podjęto także trudny problem doboru metodyki oceny efektywności zastosowań informatyki w sferze rynku elektronicznego. Ten metodyczny aspekt przeprowadzonych prac badawczych zaprezentowanych w recenzowanym opracowaniu objął wiele podejść, w tym: badania ankietowe, ocenę metodą burzy mózgów, punktowe oceny ekspertów, metody statystyczne oraz metodykę Saaty'ego. Zastosowana metoda badań zakładała charakterystykę wybranych witryn internetowych w wybranych branżach. Oceniano wyróż-

nione elementy witryn z zapewnieniem ich porównywalności. Przeprowadzona analiza porównawcza według założonych kryteriów dała podstawy do wyciągnięcia interesujących wniosków.

Badania dały szeroką panoramę stanu i rozwoju biznesu elektronicznego w Polsce w wybranych branżach. Autorom udało się skwantyfikować wyniki, pokazując przydatność poszczególnych rynków z punktu widzenia użytkownika końcowego. Wnioski nie zawsze były pozytywne, co świadczy, że efektywność zastosowania serwisów internetowych nie we wszystkich branżach rozwija się zgodnie z oczekiwaniami.

Z przeprowadzonych badań wynika, że przydatnymi metodykami oceny efektywności biznesu elektronicznego są: wielokryterialna, punktowa metoda tradycyjna z ekspercką skalą preferencji oraz metodyka hierarchicznych ocen punktowych zaproponowana przez Saaty'ego; chociaż ta ostatnia z wymienionych wzbudzała protesty ekspertów ze względu na trudności w dokonywaniu porównań w przypadku dużej ilości kryteriów. Ocena ta jest zgodna z innymi wynikami badań prezentowanymi w literaturze.

Wyniki badań zaprezentowane w recenzowanej pracy stanowią cenne spostrzeżenia, przydatne zarówno dla dalszych badań teoretycznych, jak i prac praktycznych w zakresie tworzenia witryn internetowych. Konstrukcja pracy została tak pomyślana, aby zobrazować zarówno zagadnienia metodyczne efektywności biznesu elektronicznego, jak również rozwój biznesu elektronicznego w ciągu ostatniego półtora roku w wybranych branżach oraz wskazać szanse i zagrożenia tej działalności wraz z możliwymi drogami rozwoju i wyjścia z dostrzeganych problemów biznesu elektronicznego w danej branży.

Struktura pracy i logika wyводу zachęcają do lektury. W rozdziale pierwszym scharakteryzowano, po interesujących ustaleniach terminologicznych i pojęciowych, mierniki opisujące rynki elektroniczne w poszczególnych krajach. Przedstawiono przykłady analiz dotyczące Polski na tle tendencji światowych. Następnie zaprezentowano metodyki badań stosowane przez autorów do oceny serwisów internetowych w wybranych sektorach, wskazując ich wady i zalety. W kolejnym rozdziale zaprezentowano analizy rozwoju gospodarki elektronicznej w Polsce w wybranych sektorach z zastosowaniem metodyk opisanych w poprzednim rozdziale. Uwagę skupiono na metodykach ankietowych, eksperckich ocenach punktowych. Wskazano także podstawowe, wynikające z przeprowadzonych badań, bariery wprowadzania gospodarki elektronicznej oraz metody, które mogą pomóc w ich przełamaniu. W ostatnim rozdziale przedstawiono zastosowanie do oceny efektywności e-biznesu m.in. eksperckiej metody punktowej oraz metody modyfikowanej wektorem preferencji poszczególnych grup kryteriów w odniesieniu do kilku sektorów gospodarki

elektronicznej, a także metody Saaty'ego i minimalizacji odchyżeń od średnich ocen eksperckich.

Reasumując, recenzowana praca, napisana pod red. Witolda Chmielarza, jest solidnym i rzetelnym kompendium wiedzy na temat rynków elektronicznych w Polsce oraz metodyki badania efektywności rozwiązań. Może być – jako książka naukowa – zalecana dla wykładowców i słuchaczy studiów podyplomowych i doktoranckich kierunków informatyka i ekonometria oraz zarządzanie, a także dla pracowników naukowych i studentów innych kierunków ekonomicznych i technicznych kształcących kadry dla potrzeb zarządzania. Zainteresować się nią powinny także osoby odpowiedzialne za zarządzanie biznesem elektronicznym w polskich przedsiębiorstwach i instytucjach.

Chmielarz, W., Dziuba, D., Nazaruk-Guz, E., Rzeszutko, Szymanowski, W. i M. Zborowski. 2007. *Modele efektywnych zastosowań elektronicznego biznesu w sektorach gospodarki polskiej*, Warszawa: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Informatycznej w Warszawie.